

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/15/2013
Identifikačné číslo spisu:	1507221070
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1507221070.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Viery Petríkovej, v právnej veci žalobcu JUDr. Petra Stana, advokáta so sídlom v Bratislave, Nám. 1. mája č. 16, zastúpeného JUDr. Jurajom Erbenom, advokátom, Nám. SNP č. 22, Bratislava proti žalovanej R. M., bývajúcej v W., zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Kotlíkom, so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno č. 6, o zaplatenie 1 379,87 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 39 C 165/2009, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 18. marca 2011 č. k. 39 C 165/2009-258 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2013 sp. zn. 5 Co 262/2011, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej trovy dovolacieho konania v sume 79,80 € k rukám advokáta JUDr. Jána Kotlíka, so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno č. 6, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 18. marca 2011 č. k. 39 C 165/2009-258 konanie v časti o zaplatenie istiny 387,24 € zastavil, žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 551,08 €, na účet právneho zástupcu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 16,60 € prostredníctvom Daňového úradu Bratislava I. Predmetom sporu medzi účastníkmi konania bolo žalobcom uplatnené právo na odmenu za právne služby poskytnuté žalovanej podľa tarifnej sadzby v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v sume 1 379,87 € s príslušenstvom. Pred prvým pojednávaním vzal žalobca svoju žalobu späť v sume 387,24 €, preto súd konanie v tejto časti podľa § 96 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil. Súd dospel k záveru, že pri začatí poskytovania právnej služby išlo o nárok, ktorý v čase podania návrhu bol oceneľný v peniazoch, konkrétna výška požadovaného plnenia však určená nebola. Z tohto dôvodu mal súd zato, že odmenu advokáta za poskytnuté právne služby je potrebné určiť v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky. Za výpočtový základ bolo potrebné považovať sumu 16 381 Sk, ktorá bola priemernou mesačnou mzdou zamestnanca hospodárstva SR za prvý polrok

predchádzajúceho kalendárneho roka. V zmysle uvedeného potom odmena za jeden úkon právnej služby predstavovala sumu 1 260 Sk, rovnajúcu sa 1/13 výpočtového základu pre rok 2006. V zmysle § 16 ods. 3 cit. vyhlášky advokátovi patrí za každý úkon právnej pomoci aj režijný paušál vo výške 1/100 výpočtového základu, t. j. v danom prípade vo výške 164 Sk, ktorú si môže advokát uplatňovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom nedohodol. Podľa § 13 ods. 3 cit. vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch a viac osôb. Na základe uvedeného priznal žalobcovi odmenu za tri úkony právnej služby 3x 1 008 Sk (1 260 Sk - 252 Sk, t. j. 20 %), ku ktorej pripočítal 3 x 164 Sk režijný paušál podľa § 16 ods. 3 advokátskej tarify, teda sumu 3 516 Sk (116,71 €). Keďže žalovaná žalobcovi zaplatila po podaní žaloby túto sumu, v tejto časti súd žalobou uplatnený nárok pre dispozitívny úkon žalobcu zastavil, vo zvyšku návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol. Z dôvodu, že súd považoval návrh žalobcu dôvodný iba do výšky 116,71 €, ktorú žalovaná žalobcovi už zaplatila po podaní žaloby, rozhodol o náhrade trov konania na základe § 142 ods. 2 v spojení s § 146 ods. 2 O.s.p. a § 149 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanej, ktorá bola prevažne úspešná priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 551,08 €.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 9. apríla 2013 sp. zn. 5 Co 262/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 82,58 € k rukám jej právneho zástupcu.

Odvolací súd dospel k záveru, že výška peňažného plnenia alebo cena práva alebo veci, ktorých sa poskytovaná právna služba týka, musí byť určená a definovaná od začiatku poskytovania právnej služby. Ak by súd pripustil v tomto prípade úvahu, že je prípustný postup, že z pôvodne neurčenej hodnoty sporu sa neskorším postupom právneho zástupcu stane presne určená hodnota sporu s dopadom na spôsob určenia odmeny za poskytnuté služby s týmto postupom musí vyjadriť klient, ktorého právny zástupca v spore zastupuje, súhlas. Klientovi nie je možné odňať právo na vyjadrenie sa, či vôbec súhlasí s poskytovaním právnych služieb za príslušnú odplatu, ktorú môže advokát účtovať v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. Záverom uviedol, že s a v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, a preto sa odvolací súd obmedzil iba v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa v zmysle ust. § 219 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 3 O.s.p., keď priznal žalovanej náhradu trov odvolacieho konania predstavujúcich trovy právneho zastúpenia vo výške 82,58 €.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu žalobcu a mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 18. marca 2011 č. k. 39 C 165/2009-258 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2013 sp. zn. 5 Co 262/2011 okrem výroku, ktorým bolo konanie zastavené a výroku, ktorým sa žalobcovi vracia súdny poplatok vo výške 16,60 € prostredníctvom Daňového úradu Bratislava I. Podľa jeho názoru bol týmito rozhodnutiami porušený zákon, a preto navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie. Poukázal na to, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, keď oba konajúce súdy spôsob určenia základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhlášky nesprávne právne posúdili. Bol toho názoru, že nebola splnená základná podmienka pre aplikáciu citovaného ustanovenia, t. j. nemožnosť vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo možnosť zistiť ju len s nepomernými ťažkosťami. V konaní vo veci samej totiž bolo nepochybné, že jeho predmetom je uplatnenie zľavy z ceny diela, teda plnenie peniazmi oceniteľné, a už pri začatí poskytovania právnej služby bolo ustálené a v plnomocenstve z 19. januára 2006 aj deklarované, čoho sa žalovaná mieni v konaní domáhať. Preto už pri začatí poskytovania právnej služby bola cena práva určená resp. určiteľná, aj keď nebola určená konkrétna výška peňažného plnenia. Tá bola následne podaním žalobcu z 29. júna 2006 doplnená o percento uplatnenej zľavy, keď žalobca kvantifikoval hodnotu pohľadávky výškou 10 % z ceny diela bytu, teda v tomto prípade hodnota diela bola známa a percento uplatnenej zľavy bolo doplnené. Z uvedených dôvodov mal súd pri určení tarifnej hodnoty vychádzať z § 10 ods. 2 vyhlášky. Generálny prokurátor Slovenskej republiky považoval výklad ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky konajúcimi súdmi za reštriktívny a nekorešpondujúci s ustanovením § 11 ods. 1 cit. vyhlášky. Úmyslom zákonodarcu podľa jeho názoru nebolo, aby hodnota predmetu sporu bola presne vyčíslená v čase začatia poskytovania právnej služby, ale určenie časového momentu, ku

ktorému sa výška peňažného plnenia, cena vecí, alebo práva bude určovať. Poukázal tiež na rozhodnutia iných krajských súdov založených na rovnakom skutkovom základe vo vzťahu k iným žalovaným - pôvodným klientom žalobcu v konaní o uplatnenie zľavy z ceny diela, ktoré posúdili uplatnený nárok žalobcu opačne, teda vychádzajúc pri určení tarifnej hodnoty z ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 410/2009-108, č. k. 8 Co 219/2010-299, Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 13/2010-283, č. k. 5 Co 424/2009-120, č. k. 4Co 252/2010-333, ktoré priložil do spisu). Záverom uviedol, že každá zmena rozhodovacej súdnej praxe je vo svojej podstate nežiaduca, lebo takouto zmenou je zjavne narušený jeden z princípov právneho štátu, a to princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodovania. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto považoval za nedostatočne odôvodnené s ohľadom na to, že sa konajúci súd náležitým spôsobom nevysporiadal s predchádzajúcim výkladom a aplikáciou práva.

Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadrila písomným podaním z 26. novembra 2013, považovala ho za nedôvodné a žiadala ho zamietnuť. Argumentovala tým, že pri začatí poskytovania právnej pomoci nebol medzi žalobcom a žalovanou určený základ pre vypočítanie uplatňovanej zľavy, resp. škody, teda základ pre určenie tarifnej hodnoty sporu, nebola určená žiadna hodnota vyjadrená alebo vyjadriteľná v peniazoch a nebol určený ani spôsob, ako sa má táto hodnota vypočítať. Uviedla, že svedčí o tom aj to, že žalobca najprv žaloval zľavu, resp. škodu, ktorá mala byť určená až znaleckým posudkom, na čom sa však taktiež pri začatí poskytovania právnej služby so žalovanou nedohodol a toto napokon zmenil znova bez dohody so žalovanou na zľavu/škodu vo výške 10 % peňažného plnenia, ktorých sa žalobcova právna služba týkala vyčíslil žalobca až na „tretí pokus“...taktiež bez toho, aby to oznámil žalovanej - svojej klientke a dokonca tak spravil až v čase, kedy ju už nezastupoval, z čoho jasne vyplýva, že pri začatí a dokonca pri skončení poskytovania právnej služby nebola medzi žalobcom a žalovanou určená hodnota vecí alebo práva oceneľná v peniazoch, resp. táto hodnota bola zistiteľná len s nepomernými ťažkosťami. Z tohto dôvodu považoval v danej veci za správne aplikáciu ust. § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. Ďalej uviedla, že je nepripustné, aby si žalobca retroaktívne uplatňoval odmenu, ktorá nebola pri začatí poskytovania právnej pomoci medzi advokátom a klientom žiadnym spôsobom dohodnutá a ani určená a nebol určený ani spôsob jej vypočítania, a ktorú si žalobca určil bez dohody s klientom sám. V závere si žalovaná uplatnila trovy právneho zastúpenia v konaní o mimoriadnom dovolaní v sume 166,13 € za dva úkony právnej pomoci. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ § 237 O.s.p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku vecí právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Existenciu týchto väd generálny prokurátor nenamietal a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je namietaná, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v

občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí napríklad skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu, než súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 3 O.s.p. a pod. Výskyt takejto vady nebol v mimoriadnom dovolaní namietaný a dovolací súd ju ani nezistil.

Generálny prokurátor ako dovolací dôvod uvádza, že rozhodnutie odvolacieho a prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, respektíve nesprávnej aplikácii ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čím je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie završuje poskytovanie súdnej ochrany. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenapĺňujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorý v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania a jeho nesprávny výklad, môže mať podstatný vplyv na súdne konanie a môže ním dôjsť k porušeniu ústavného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že súdna ochrana je poskytovaná v materiálnom a nie formálnom zmysle.

Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a jeho klientom („zmluvná odmena“); ak nedôjde k dohode, na určenie odmeny advokáta sa použijú ustanovenia tejto vyhlášky o tarifnej odmene (§ 9 až § 14).

Z ustanovenia § 2 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnych služieb môže advokát dohodnúť s klientom spôsob a výšku zmluvnej odmeny. Výška zmluvnej odmeny nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

Základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci alebo práva podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak (§ 9 ods. 1 vyhlášky).

Z § 10 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že ak nie je ustanovené inak, určuje sa základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby stanovený výpočtom v závislosti od tarifnej odmeny tak, ako je to presne stanovené v tomto ustanovení.

Podľa § 10 ods. 2 platí, že ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Z ustanovenia § 11 ods. 1 citovanej vyhlášky v znení účinnom do 31. mája 2009 (podľa F. znenia § 11 ods. 1 teraz písm. a/) vyplýva, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ju

možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

V prejednávanej veci sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia odmeny za právnu pomoc, ktorú jej poskytol v (inom) občianskom súdnom konaní. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca v mene žalovanej podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania a následne žalobu a jej doplnenie na Okresný súd Bratislava V vedenú pod sp. zn. 21 Cb 73/2006 a vykonaním týchto úkonov poskytol žalovanej právnu pomoc advokáta. Rovnako spornou medzi účastníkmi konania nebola ani skutočnosť, že medzi nimi nikdy nedošlo k dohode o spôsobe ani výške zmluvnej odmeny advokáta za poskytnuté právne služby. Keďže v posudzovanom prípade nebola odmena žalobcu za poskytnutie právnych služieb v intenciách § 1 ods. 2 vyhlášky dohodnutá, prichádzala do úvahy mimozmluvná (tarifná) odmena advokáta, ktorá sa riadi ustanoveniami § 9 až § 14 vyhlášky. Spornou medzi účastníkmi konania tak zostala otázka, či sa v danom prípade bude na odmenu advokáta aplikovať ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky, t. j. v závislosti od výšky peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, alebo je aplikácia uvedeného ustanovenia vylúčená, pretože nie je možné vyjadriť hodnotu práva, ktorého sa právne služby týkali, a preto sa odmena advokáta určí podľa zásad ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky ako 1/13 výpočtového základu.

Základom pre vyriešenie tohto sporu je posúdenie predmetu právnej služby poskytnutej žalobcom ako advokátom. Žalovaná si v konaní na Okresnom súde Bratislava V sp. zn. 21 Cb 73/2006 uplatnila nárok na zľavu z kúpnej ceny diela v zmysle § 560 Obchodného zákonníka, t. j. išlo o nárok zo zodpovednosti za vady v dôsledku porušenia záväzkovej povinnosti zhotoviteľa diela. Uvedené právo žalovanej má charakter peňažného plnenia, to znamená, že jeho hodnotu možno vyčíslieť v peňažnom vyjadrení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky pre určenie tarifnej hodnoty práva, ktorého sa právna služba týka, je rozhodujúci okamih začatia poskytovania právnej služby, a to nielen pokiaľ ide o určenie jej samotnej hodnoty, ale taktiež pokiaľ ide o určenie okamihu, kedy je advokát povinný mať predstavu o predmete právnej služby, najmä pokiaľ ide o taký prípad ako je výška peňažnej zľavy. Uvedené pravidlo tak bráni právnej neistote na strane klienta ako aj na strane advokáta, ktorá by mohla nastať následne po začatí poskytovania právnej služby pri zmene hodnoty predmetu poskytovania právnej služby (napríklad z dôvodu zmeny trhovej hodnoty veci, zániku veci a pod.).

Pokiaľ by súd aplikoval na danú vec výklad ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky ako to tvrdí generálny prokurátor, tak pri posúdení konkrétneho znenia žalobného petitu, by musel konštatovať, že požadovaný nárok nie je oceneľný v peniazoch (povinnosť poskytnúť zľavu z ceny diela). Preto nemožno úvahu generálneho prokurátora v tomto smere považovať za správnu, čomu nasvedčuje aj novela č. 304/2009 Z.z. zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii účinná od 1. septembra 2009, ktorou bol doplnený nový odsek § 18 ods. 4 (advokát je povinný v priebehu poskytovania právnej služby informovať klienta, ktorý je spotrebiteľom právnej služby, o výške odmeny za úkon právnej služby ešte pred začatím tohto úkonu, inak mu odmena nepatrí).

Úmyslom zákonodarcu v tomto smere bolo zabezpečiť väčšiu ochranu klienta ako spotrebiteľa, aby sa tak odmena za poskytovanie právnej služby stala viac predvídateľnou. Je preto na ťarchu advokáta, aby ešte pred začatím poskytovania právnej služby oznámil potenciálnemu klientovi hodnotu svojich služieb najmä pokiaľ bolo jeho skutočným úmyslom žiadať za svoje právne služby odmenu v závislosti od výšky peňažného plnenia od počiatku ich poskytovania (v bežnej praxi nejde o štandardný postup) a s ohľadom na tak vysoké sumy ako v tomto prípade, aby tak klient ako spotrebiteľ mal možnosť slobodne a hlavne dostatočne informovane rozhodnúť sa, či jeho služby využije alebo nie. Treba tiež poukázať na to, že v posudzovanom prípade nemožno hovoriť ani o nemožnosti či nepomerných ťažkostiach pri určení výšky požadovanej zľavy na strane advokáta (napríklad aj formou znaleckého posudku, ktorý si klient mohol obstarat' ešte pred začatím konania). Samotný žalobca, ako osoba práva znalá, si musel byť vedomý, že žalobný petit tak, ako ho formuloval, nesplňa požiadavky materiálnej vykonateľnosti. Z uvedeného je zrejmé, že tak ako žalobca ani žalovaná v čase začatia poskytovania právnej služby nemali predstavu o hodnote poskytovanej právnej služby, i keď išlo o plnenie vyjadriteľné v peniazoch, pričom k jeho skutočnému vyčísleniu reálne nedošlo v čase trvania právneho zastúpenia. Tento záver vyplýva z formulácie žalobného petitu (povinnosť poskytnutia zľavy z ceny diela stanovenej znaleckým posudkom), ktorý dokazuje skutočný úmysel žalobcu požadovať za poskytnuté služby odmenu nie z výšky žalovaného peňažného plnenia, ale z neurčitého základu tarifnej sadzby. Samotný žalobca tu vychádzal z vyúčtovania svojich doterajších právnych služieb podľa ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky.

Pokiaľ teda nebola hodnota predmetu sporu a tým i hodnota právnej služby určená už pri začatí súdneho konania, respektíve v dobe začatia poskytovania právnej služby tak, ako to má na mysli ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky, je možné dospieť len k jedinému logickému záveru, a to, že hodnotu predmetu poskytovania právnej služby nie je možné vyjadriť v peniazoch a preto bolo potrebné odmenu vypočítať podľa tarifnej sadzby ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky. Iný záver by mal za následok neakceptovateľnú neistotu klienta ohľadom výšky odmeny advokáta za vykonané úkony právnej služby až do doby konečného rozhodnutia súdu. Navyše by táto výška odmeny mohla byť ovplyvňovaná zo strany advokáta, ktorý má nepochybne osobný záujem na výsledku sporu z dôvodu, že poskytuje právne služby za odmenu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 (publikovaný pod č. 85/2002), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, a nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výklad a používanie procesných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o námietku generálneho prokurátora, že odvolací súd sa nevysporiadal s predchádzajúcim výkladom práva uskutočneným inými krajskými súdmi v obdobných veciach, dovolací súd poznamenáva, že súdy Slovenskej republiky sú viazané iným rozhodnutím súdu iba v prípadoch vyplývajúcich z ustanovenia § 135 ods. 1 O.s.p. a § 226, § 243d ods. 1 O.s.p., pričom o takýto prípad v prejednávanej veci nešlo. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že iné krajské súdy v obdobných prípadoch zaujali opačný právny názor ako mimoriadny dovolateľ.

Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu spĺňa aj požiadavku riadneho a dostatočného odôvodnenia. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalobcu. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Žalovaná bola v konaní o mimoriadnom dovolaní úspešná, preto jej vzniklo právo na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 79,80 € pozostávajúcu z vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu z 26. novembra 2013 v sume 58,69 € (podľa § 11 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov), režijného paušálu v sume 7,81 € (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky) a DPH 20 % z vyššie uvedených súm 13,30 € (§ 18 ods. 3 cit. vyhlášky). Za úkon prevzatie veci dovolací súd náhradu trov nepriznal, pretože právny zástupca zastupoval žalovanú aj v základnom konaní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.